

KOLONIJA, TRD ZALOGAJ — ZA KOGA?

služi tako prikazovanje resnice? Domu in njeni prihodnosti prav gotovo ne. Pri vsem tem gre za komplekse odnosov posameznika do kolektiva, družbe in obratno. Gre za odgovornost istih dveh dejavnikov med seboj in pred seboj...

Del odgovora na ta kompleks vprašanj si bo morala dati avtorica sama, del pa ga bo dala tudi družba, kateri je avtorica namenila zalogaj. Trd je res bil — a za koga?

Glavni urednik Nsk

Sončnim dnevom so sledili deževni. Čevlje je bilo treba posušiti in postgrati blato s podplatov... Posnetek iz Zambratije. (Foto: Nuša Javornik)

ŠOLA ZA DRUGIČ

Glede na mojo reportažo, ki je izšla v zadnji številki NS pod naslovom Kolonija — trd zalogaj, sem dolžna da se oglasim — prizadetim in tudi bralcem kot avtorica teksta.

Reportaža je mnoge »razkurila«, najbolj pa so bili prizadeti moščanski obrtniki, ki so največ prispevali za renoviranje doma v Zambratiji. Komisija je po opravljenem delu ugotovila, da je reportaža lažna.

Torej sem kriva kot avtorica tega teksta zaradi vsebine in tudi zaradi svojega sloga pisanja.

Vsebinsko za »razjarjeno« reportažo so mi povedali nekateri sodelavci kolonije in ZPM, ki so bili 21. avgusta prisotni v Zambratiji.

Iz mojih dosedanjih reportaž o Zambratiji je razvidno, da sem ves čas podpirala občinsko ZPM in se zavzemala, da bi problem doma čimprej rešili. Morda me je prav ta zavzetost pognala, da sem probleme prepotenciala.

Prizadetim obrtnikom, ki so dali svoj veliki prispevek, in ZPM se opravičujem.

Hkrati se poslavljam od pisanja za moščanski list.

ANA MARJANOVIČ

Nekaj pred zaključkom redakcije zadnje številke Nsk smo v uredništvu preleli še prispevek Ane Marjanovič z zgornjim naslovom brez nadaljevanja za pomisljajem. Prav, smo rekli, konec je kolonij, konec počitnic. Avtorica je pisala o domu v Zambratiji že pred počitnicami in najbrž jo je iz neke osebne zavzetosti, skrbi za otroke zanimala tudi končna počitniška »bilanca«. No, nanjo bi lahko tudi še počakala kak dan, saj komisija za letovanje pri obč. ZPM to opravi vsako leto, a tudi osebni pogledi pisca, ki toliko že ve o stvari, niso odveč.

Pa smo se presenečeni vprašali: Kaj je bilo s tem domom? Tri mesece po široki družbeni akciji in podpori nekaterih moščanskih obrtnikov, da se moramo znova vprašati, ali je dom še funkcionalen!? Avtorica je nedvomno napisala: Kdo se bo prvi odločil in zakoral v Zambratijo, v stari dom, pogledat stvari...? Tudi člani uredniškega odbora Nsk so družbeno zavzeti — dopisnik pa mora pisati pri vsej zavzetosti le resnico — in na redni seji smo sklenili pridružiti se komisiji obč. ZPM ter se na mestu samem prepričati, kako stvari stoje.

V petek 10. septembra popoldne je deževalo tudi v Zambratiji. V domu so opravljali inventuro in občinska komisija je »inventurnike« zmotila sredi dela. Poleg predstavnikov občinske zveze prijateljev mladine so bili v komisiji še člani predsedstva občinske konference SZDL, predsednica zbora KS skupščine občine, predsednik OS, člani združenja obrtnikov ter glavni urednik Nsk.

Člani komisije so po temeljitem ogledu presenečeni obstali. Kanalizacija ob deževnem vremenu prej pokaže svoje slabosti kot v sončnih dneh — to pot je bilo ozračje »čisto«. Električne in vodovodne inštalacije so bile brez izjeme neoporečne, v pralnih strojih se je vrtela posteljina, preden jo posušijo in spravijo za prihodnjo sezono. Pleskarska dela so domala taka, kot so bila onega majskega dne, ko so adaptirani dom predali namenu — kot da ni v njem preživelo čez 500 počitnic željnih, razposajenih otrok. Posamezno odrglino na omaricah — delo otroških rok — to samo še potrjujejo. Lakirani pod je nadvehmestihpredumivalnico in straniščem v 1. nadstropju res nekoliko počnel — a to je rezultat razmočenih copat nestrpnih malčkov na počitnicah. Vsa ta neznatna popravila bo obč.

ZPM z najmanjšimi sredstvi uredila, toliko lažje, ker so obrtniki konec del spomladati zagotovili svoj prispevek, kot so zagotovili tudi nadaljnje sodelovanje pri naslednji fazi rekonstrukcije počitniškega doma. O kaki površnosti in neučinkovitosti, nemarnosti na račun naglice, ni sledu.

Ogled doma je člane komisije prepričal, da so bila finančna sredstva občinske skupščine, SIS za otroško varstvo in krajevnih skupnosti v znesku 600.000,00 din dobro naložena. Ta znesek pa se je med obnavljanjem doma povečal na 67.900,00 din, kar so zopet prispevali obrtniki z nabiralno akcijo. Vsa opravljena dela so ovrednotena v višini 893.530,00 din, medtem ko so plačane storitve skupaj z materialom znašale 460.280,00 din, razliko so prispevali moščanski obrtniki. Številke dovolj jasno prikazujejo rezultat in pomoč obrtnikov — predvsem vsemu Pavla Casarja, ki je bil pobudnik in vodja te enkratne humane akcije za zvezo prijateljev mladine in za naša najmlajše.

Problem doma nasploh pa ostaja nedorečen. Toda to je drugo vprašanje, katerega je videla tudi avtorica v predzadnji številki Nsk. Pojavlja pa se vprašanje avtoričinega odnosa do pisanja v zadnjem članku. Čemu

PRVI POSKUS ORGANIZIRANE VZGOJE IN VARSTVA NA DOMU

Število vzgojnovarstvenih zavodov in osnovnih šol, ki smo jih zgradili v zadnem obdobju, se je zelo povečalo. Tudi s pomočjo drugega samoprispevka, za katerega bomo glasovali na referendumu 21. novembra, ne bomo v celoti pokrili naglo naraščanje potreb po organiziranem predšolskem varstvu ter vzgoji otrok. Hitreše oblike zbiranja sredstev in gradnje teh zavodov pa ni. Ustaviti rast otrok, ki so zunaj varstva, je tudi nemogoče. Kaj torej storiti?

S temi vprašanji se že dolgo ukvarjajo strokovnjaki, društva in družbenopolitične organizacije ter samoupravne skupnosti. Problem ni značilen le za Jugoslavijo, čeravno so položaj naše matere ter vzgoja in varstvo naših otrok družbeno drugače vrednoteni. V iskanju možnosti po hitrejši premostitvi tega življenjskega obdobja je republiška skupnost za otroško varstvo v svoj program vključila tudi urejanje varstva najmlajših predšolskih otrok v varstvenih družinah. O tem je razpravljala tudi občinska samoupravna skupnost za otroško varstvo, nakar se je izoblikoval skupni program za uredništev tega cilja. Društvo prijateljev mladine je imelo nalogo evidentirati družine, ugotoviti njihovo primernost in se povezati z vzgojnovarstvenimi zavodi.

Zbrali so 56 družin, nakar se je sestala komisija, sestavljena iz delavcev VVZ, patronažnih in socialnih delavk ter DPM (ponedek so sodelovale tudi krajevne skupnosti). Kriteriji za izbor družin so bili zelo zahtevni saj so zasledovali cilj, da otroci v varstvu nikakor ne smejo imeti slabših možnosti od otrok v VVZ — tako v varstvenem kot vzgojnem pogledu. Seveda mora družina, ki sprejme otroke v varstvo, imeti predvsem primerno stanovanje, ki ga je mogoče prilagoditi tako, da ustreza prostorskim, higienskimi in vzgojnimi zahtevam. Soba za varstvo pa mora biti

najmanj devet ur dnevno na razpolago samo za varstvo. Potem pa je tu še vrsta drugih zahtev, da je končno od 56 prijavljenih ostalo pet primernih varuhinj.

»Naš zavod so določili za poskusni zavod.« je povedala ravnateljica VVZ Kodeljevo Štefka Peterlin. »Ker je varstvo v sistemu družbene pomoči in družbenega nadzora novost in tudi zakonsko še ni vse urejeno, smo sklenili, da najprej poskusimo z nekaj družinami. Tako so poskusili tudi v občini Vič-Rudnik. Upamo, da bomo v enem letu dobili toliko izkušenj, da bomo lahko šli v večjo širino in tako v dokajšnji meri razbremenili vzgojnovarstvene zavode in predvsem zaposlene starše skrbi. Kje bodo otroci tedaj ko oni delajo. Zaenkrat imajo tri varuhinje in Milena Senica v Štepanjskem naselju ima že od 1. septembra v varstvu pet otrok!«

Sprejel sem povabilo in kmalu sem bil v družbi malih junakov, ki so za jedilno mizo v kuhinji ustvarjali čirečare z barvnimi svinčniki, najmanjši pa je v spalnici spal v svoji postelji. Ivo me ni maral, skremžil se je in poiskal zavetje v naročju varuhinje. Njena tolažba je v prostor spet vnesla sproščeno čebljanje in nistem mu bil več v oče. »Spodaj se igra še moj 6-letni fant in v prvem razredu OŠ je deklica.« Zakaj sem se odločila za to...? Veste, to je bila moja stara želja in nistem mogla verjeti, da se mi bo kdaj uresničila. Rada imam

otroke, mož tudi. Z novim stanovanjem in s pomočjo VVZ Kodeljevo mi je to uspelo. « Zaposlena je bila na RTV, zdaj je doma, pa vendar v delovnem razmerju v VVZ Kodeljevo. Najprej bo imela tri mesece poskusne dobe, nato bo sklenila pogodbo za leto dni. Ima vse obveznosti in dolžnosti iz delovnega razmerja delavca VVZ. Tudi urnik dela je podoben. Prvega otroka sprejme že ob 5 uri zjutraj in do 8 so zbrani vsi. Nato zajtrkujejo, pa malicajo, se igrajo, kosijo, počivajo in spijo, se za slovo igrajo ob pol štirih popoldne pa pridejo po njih starši. »Po svoje naporen dan, pa vendar prijeten.« mi je nasmejana zaokrožila in se pridodala željo, da bi bili starši še naprej zadovoljni z njenim vzgojnovarstvenim delom.

Ko sem odhajal, mi je še dolgo ostal živo v očeh ta prijetni »mini vrtec« z veliko sobo, polno igrač, prijetnim kotičkom v kuhinji, pa spokojni mir v spalnici, kjer je najmlajši malček počival, povsod pa je čisto, toplo in domače. Saj je tem otrokom skorajda še lepše kot onim v velikem vrtcu ali jaslih, sem tiho pomislil in ravnateljica Štefka Peterlin — kot da bi mi uganila misli — je pritrdila, da ima tako varstvo več dobrih kot slabih strani. Otrok je največ pet, njihovo prilaganje iz domačega (podobnega) v novo okolje je lažje. Stik staršev z vzgojiteljem je večji, obstaja možnost dogovora za urnik var-

stva, manj prilagodljivi otroci se lažje vključijo, ko otrok dopolni tri leta ima prednost v VVZ.

»Kako pa je, če varuhinja zbolí ali podobno?« sem vprašal.

»Tudi to imamo urejeno! V takem primeru pride na njen dom varuhinja iz našega zavoda — to imamo v pogodbi. Sploh smo z njo v stalnem stiku, določamo vrsto igrač, hrano in dajemo stalne strokovne nasvete. Še posebno skrb ima tudi patronažna služba.«

Potem mi je še razložila, kako je s plačilom in nagrajevanjem. Tudi v tem primeru je odnos isti, kot če bi bili otroci in varuhinja v vrtcu. Starši plačujejo varstvo po progresivni lestvici VVZ, varuhinja prejema osebni dohodek po pravilniku o nagrajevanju in kritje »obratovanih« stroškov po pogodbi.

Cisto na koncu — za slovo — sem še zvedel, da je v VVZ Kodeljevo trenutno odklonjenih 780 otrok, torej skoraj toliko je tudi staršev, ki so prepuščeni sami sebi, čeprav so enako udeleženi pri oblikovanju sredstev za otroško varstvo kot tisti, ki imajo svoje otroke v vzgojnovarstvenih zavodih. Novi vrtec v Štepanjskem naselju, ki bo zgrajen aprila 1. 1977 in bo sprejel 200 otrok pa še načrtani vrtci iz drugega samoprispevka za 100 otrok prav tam ne bosta mogla rešiti tega problema v celoti. Zato naj poskus z družinskimi varstvom le uspe in naj bo še veliko družin, kot je SENICA v Štepanjskem naselju.

Družine, ki se zanimajo za tako obliko varstva, javite se v najbližjemu VVZ, kjer dobite tudi vsa želna pojasnila.

S. G.

DIMOGRAMI

OBČINSKA KONFERENCA ZSMS PRED NOVIM MANDATNIM OBDOBJEM

Na 12. seji predsedstva OK ZSMS ter na posvet predsednikov OO ZSMS v začetku septembra so se pogovorili o nekaterih trenutno najaktualnejših nalogah mladih, katere so v tekočem mesecu tudi v celoti uresničili.

1. V vseh osnovnih organizacijah ZSMS so bile volilno-programske konference, ki so se povsod končale do 20. septembra. Na teh konferencah so:

- ocenili delo v OO ZSMS v tekočem mandatu,
- sestavili programe dela OO ZSMS (do marca 1977) ter
- se posvetili kadrovnim zadevam (izvolitev organov OO ZSMS in mnenja o izvršilnih organih — predsedniku in sekretarju OK ZSMS).

2. V tekočem mesecu so bile tudi seje vseh občinskih konferenc in komisij, na katerih so bila dana poročila ter ocena v preteklem obdobju; sestavljeni so bili tudi akcijski programi za delo na posameznih področjih.

3. Ob razmerah na Koroškem smo organizirali protestno zborovanje.

4. Na vseh organiziranih sestankih mladih smo poudarjali tudi pomen samoprispevka II za gradnjo šol in vrtcev ter se pri tem maksimalno angažirali z udeležbo na zborih občanov v KS ter zborih delovnih ljudi v delovnih organizacijah. Zavzemamo se za večnamembnost objektov ter se zavedamo, da bi z uspešnostjo referendumu tudi mladi dobili prepotrebne prostore.

5. Ocenili smo tudi angažiranje mladih ob razpravah o osnutku zakona o združenem delu ter skušali ugotoviti, kje in kako še pospešiti akcijo prilaganja razmer stališčem iz osnutka zakona o združenem delu. (Več o tem v naslednji številki!).

6. VEDNO MLADI — HODIMO RADI... VSI NA KOLO—ZA ZDRAVO TELO... V soboto, 18. septembra, smo v sodelovanju z vsemi telesnokulturnimi organizacijami v Ljubljani in na željo številnih občanov in delovnih ljudi, da si ogledajo spominski park Pugled, katerega so letos uredili brigadirji MDA PUGLED'76, organizirali POHOD NA PUGLED. Zbor pohodnikov je bil pred poslopjem občinske skupščine, kolesarji pa so se proti Pugledu odpeljali iz športnega parka Kodeljevo.

Udeležba na pohodu je bila dobra oblika zblíževanja mladih v akciji manifestativnega značaja pred odgovornimi nalogami, ki nas čakajo že na začetku jesenskega obdobja — z novim mandatom.

Na jasi pod Pugledom je bilo tudi protestno zborovanje proti razmeram na Koroškem.

7. Člani sekretariata in novevidentirani kandidati za izvršilne funkcije po področjih so se v dneh od 10.—12. septembra

udeležili delovnega seminarja na Jezerskem, na katerem so ocenili minulo delo ter izdelali predlog akcijskega programa za I. polletje novega mandata.

8. Na osnovi sklepa predsedstva OK ZSMS, 56. člena statuta ZSMS in 29. člena pravil o organiziranju in delovanju ZSMS v občini Ljubljana Moste-Polje so se v torek, 28. septembra, v sejni dvorani OS Moste-Polje zbrali delegati osnovnih organizacij ZSMS ter predstavniki vseh organov občinske konference na VOLILNO-PROGRAMSKI SEJI občinske konference ZSMS.

Obravnavali so — poročilo o delovanju občinske organizacije ZSMS po IX. kongresu ZSMS:

- finančno poročilo in
- poročilo nadzornega odbora: razrešili so dosežanje organe OK ZSMS ter volili nove izvršilne organe OK ZSMS; podana je bila programska usmeritev občinske organizacije ZSMS novega mandata, bil je sprejet tudi rokovnik akcij (oktober 1976 — marec 1977).

S to sejo so svoje delo v OK ZSMS zaključili sekretar OK ZSMS Srečko ČOŽ ter predsednik OK ZSMS Aleš KARDELJ. Njuno mesto sta zasedla Dušan DOLAMIČ kot sekretar in Darko LAKOVIČ kot predsednik OK ZSMS Moste-Polje.

O delu in uspehih celotne mladinske organizacije v občini ter o delu nekaterih posameznikov v preteklem mandatnem obdobju ter kaj več o novem vodstvu pa bomo spregovorili v naslednji številki Naše skupnosti.

MARTINA TRDIN

Varuhinja Milena Senica z dvema od petih varovancev, ki sta pred fotoreporterjem iskala varnost v njenem naročju. (Foto: Edo Svetek)